

Náhrada škody

Za škodu způsobenou provozní činností odpovídá poškozenému provozovatel takové činnosti, a to bez ohledu na zavinění (úmysl, nedbalost), je-li škoda v příčinné souvislosti s provozní činností; jde tedy o objektivní odpovědnost, která umožňuje širší a důslednější zabezpečení náhrady takové škody. Poškozený při uplatňování svého nároku nemusí dokazovat porušení konkrétní právní povinnosti na straně provozovatele, ale jen to, že škoda byla vyvolána zvláštní povahou provozní činnosti. Přesto objektivní odpovědnost provozovatele není odpovědností absolutní, neboť ustanovení § 420a odst. 3 obč. zák. formuluje dva liberační důvody, jejichž prokázáním se může provozovatel částečně nebo úplně odpovědnosti zprostit. Vedle škody způsobené neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu je takovým liberačním důvodem okolnost, že škoda byla způsobena vlastním jednáním poškozeného. Jde rovněž o objektivně posuzované jednání bez ohledu na zavinění, kde je důležité pouze to, zda a nakolik toto jednání vedlo ke vzniku škody. Provozovateli nelze ukládat povinnost k náhradě škody vůbec či zčásti, jestliže si ji poškozený způsobil zcela nebo zčásti sám svým jednáním. Pokud je jednání poškozeného jedinou příčinou vzniklé škody, provozovatel činnosti se úplně zproští odpovědnosti a škodu v plném rozsahu ponese sám poškozený. Pokud je ale jeho jednání jen jednou z příčin škody a další příčina spočívá v provozní činnosti provozovatele, nese poškozený škodu jen poměrně a částečně za ni odpovídá i provozovatel.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 2492/2014, ze dne 30.9.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. V., zastoupeného JUDr. S.Ch., advokátkou se sídlem v O., proti žalované DŘEVO TRUST, a. s., se sídlem ve F.-M., zastoupené JUDr. T.P., advokátkou se sídlem v K., o 119.695,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 19 C 75/2013, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 16. 1. 2014, č. j. 12 Co 638/2013-174, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 16. 1. 2014, č. j. 12 Co 638/2013-174, a rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 25. 7. 2013, č. j. 19 C 75/2013-139, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 26. 8. 2013, č. j. 19 C 75/2013-148, pokud jimi bylo rozhodnuto o náhradě za ztížení společenského uplatnění ve výši 75.000,- Kč, a v závislých výrocích o náhradě nákladů řízení, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Okresnímu soudu v Olomouci k dalšímu řízení; jinak se dovolání odmítá.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 25. 7. 2013, č. j. 19 C 75/2013-139, ve znění opravného usnesení ze dne 26. 8. 2013, č. j. 19 C 75/2013-148, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 119.695,- Kč s příslušenstvím, žalobu ohledně 7,05% úroku z prodlení z částky 119.695,- Kč od 14. 2. 2013 do 26. 2. 2013 zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce dne 25. 10. 2011 s úmyslem zakoupit dřevotřískovou desku navštívil prodejnu žalované obchodní společnosti v Olomouci, v níž jej zde zaměstnaný skladník při hledání desky menší velikosti zavedl do provozního skladu, aniž by jej podle místního řádu skladu poučil o bezpečnostních rizicích. Zde skladník začal probírat opřené desky větších rozměrů, žalobce mu chtěl z vlastní vůle pomoci tím, že několik z nich přidrží, neudržel je však, při ústupu zakopl o schod nájezdové rampy, upadl na betonovou podlahu a desky na něj spadly. Žalobce tak utrpěl dvojitou frakturu pánve, nalomení lůžka kyčelního kloubu, otřes mozku, poranění hlavy a další pohmožděnin. Soud dospěl k závěru, že žalovaná odpovídá za vzniklou škodu na zdraví podle § 420a odst. 1 a odst. 2 písm. a) obč. zák., neboť škoda byla

způsobena pádem dřevotřískových desek, jejichž prodejem se žalovaná zabývá, tedy v důsledku její provozní činnosti. Námitky žalované ohledně liberace ve smyslu § 420a odst. 3 obč. zák. soud neshledal opodstatněnými s odůvodněním, že žalobce svým chováním vznik škody nezapříčinil, protože jednal pod dohledem pracovníka žalované, který mu v jeho činnosti nezabránil, naopak mu ji schválil a pouze jej vyzval, aby desky držel v kolmé poloze. Žalobci proto náleží náhrada za bolest a za ztížení společenského uplatnění v celkové výši 97.440,- Kč, dále pak náhrada za vypracování posudku ve výši 274,- Kč, náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti ve výši 6.302,- Kč, náhrada ušlého zisku ve výši 10.000,- Kč a náhrada účelně vynaložených nákladů léčení ve výši 5.679,- Kč.

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci k odvolání žalované rozsudkem ze dne 16. 1. 2014, č. j. 12 Co 638/2013-174, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, změnil jej ve výroku o náhradě nákladů řízení a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Skutkové závěry soudu prvního stupně odpovídají podle odvolacího soudu výsledkům provedeného dokazování, správné je též jeho právní hodnocení věci. Ke škodě na zdraví žalobce došlo v souvislosti s provozní činností žalované, tedy v souvislosti s provozem prodeje daného sortimentu, který probíhá i v provozním skladu, do kterého mají kupující přístup bez dalšího. Jestliže by uvedenou provozní činnost žalovaná tímto způsobem neprováděla, ke škodě na zdraví by nedošlo. Splněny tak byly všechny předpoklady odpovědnosti za škodu podle § 420a obč. zák., existence provozní činnosti jako původce škody, vznik škody a příčinná souvislost mezi provozní činností a vzniklou škodou. Námitky žalované stran případné liberace nebo porušení prevenční povinnosti podle § 415 obč. zák. žalobcem označil odvolací soud za bezpředmětné a irelevantní.

Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost odůvodňuje tím, že se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu. S ohledem na právní závěry, které Nejvyšší soud přijal ve svém rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1906/2004, dovolatelka dovozuje, že odvolací soud věc nesprávně právně posoudil jako odpovědnost z provozní činnosti ve smyslu § 420a obč. zák., neboť ta se vztahuje jen na škodu, jejímž původcem byla sama provozní činnost, nikoli vnikla-li v souvislosti s provozní činností. V dané věci samotné dřevotřískové desky škodu nezpůsobily, až skutečnost, že je žalobce neudržel a upadl, měla za následek újmu na zdraví. Provozní činnost žalované proto nemá sama o sobě žádné typické a charakteristické vlastnosti, které by se projevovaly navenek a které by způsobily danou újmu. Uvedl-li však zároveň odvolací soud, že škoda vznikla přímo provozní činností, je zapotřebí odpovědět i na dovolacím soudem zatím neřešenou otázku, zda je tomu tak tehdy, dojde-li při prodeji zboží k újmě na zdraví kupujícího, který z vlastní vůle pomáhá při jeho výběru a následně se zraní. Odvolací soud také nesprávně posoudil otázky případné liberace žalované a porušení prevenční povinnosti žalobcem podle § 415 obč. zák. Jestliže žalobce začal dřevotřískové desky přidržovat sám o své vůli, věděl, na jakém místě se nachází, a byl dostatečně poučen, jakým způsobem je má přidržovat, nezachoval takový stupeň pozornosti, který po něm šlo rozumně požadovat. Za těchto okolností nelze vyvozovat odpovědnost žalované. Navrhla proto, aby byl rozsudek odvolacího soudu zrušen a aby mu byla věc vrácena k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření uvedl, že závěry odvolacího soudu o právní kvalifikaci uplatněného nároku jsou zcela přiléhavé. Škoda na zdraví byla zapříčiněna provozní činností žalované, tedy způsobem provozování jejího prodejního skladu, kam měli kupující přístup. Žalobce tam šel sice dobrovolně, nebyl ale poučen o případných bezpečnostních rizicích, ačkoli skladník žalované si měl být potenciálního nebezpečí při nakládání s předmětnými deskami vědom, a nemohl proto svým jednáním zapříčinít vznik škody.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 o.s.ř., se nejprve zabýval přípustností dovolání.

Podle § 238 odst. 1 písm. c) o.s.ř. dovolání podle § 237 není přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50.000,- Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

Jednotlivé složky práva na náhradu škody se projevují jako samostatné dílčí nároky odvíjející se od odlišného skutkového základu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 1969, sp. zn. 3 Cz 13/69, publikovaný pod č. 28/1970 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), proto je s touto jejich samostatností nutné počítat i při rozhodování o přípustnosti dovolání. Žalobce napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o šesti nárocích, a to o náhradě za bolest ve výši 22.440,- Kč, náhradě za ztížení společenského uplatnění ve výši 75.000,- Kč, náhradě za ztrátu na výděлку po dobu pracovní neschopnosti ve výši 6.302,- Kč, náhradě ušlého zisku ve výši 10.000,- Kč, náhradě účelně vynaložených nákladů léčení ve výši 5.679,- Kč a náhradě za vypracování posudku ve výši 274,- Kč. Přípustnost dovolání proti potvrzujícímu rozhodnutí odvolacího soudu je tedy s výjimkou části výroku o náhradě za ztížení společenského uplatnění (ten jediný přesahuje zákonný limit 50.000,- Kč) vyloučena ustanovením § 238 odst. 1 písm. c) o.s.ř. bez ohledu na to, že v součtu všechny nároky převyšují částku 50.000,- Kč. Nejvyšší soud proto dovolání žalované v tomto rozsahu jako nepřípustné odmítl podle § 243c odst. 1 o.s.ř.

Ve zbývajícím rozsahu je dovolání žalované přípustné podle § 237 o.s.ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu. Dovolání je vzhledem k tomu ve své přípustné části i důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o.s.ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Vzhledem k § 3028 odst. 3 a § 3079 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, účinného od 1. 1. 2014, se věc posuzuje podle dosavadních předpisů, tedy podle zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále též jen „obč. zák.“), neboť jde o právní poměry vzniklé před 1. 1. 2014.

Podle § 420a odst. 1 obč. zák. každý odpovídá za škodu, kterou způsobí jinému provozní činností. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena a) činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti, b) fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí, c) oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti. Podle odstavce 3 odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného.

Provozní činností ve smyslu § 420a obč. zák. se rozumí zpravidla soustavně prováděná činnost, která je organizována provozním způsobem. Předpokladem odpovědnosti je určitá kvalifikovaná skutečnost, která byla příčinou vzniku škody; buď je to sama činnost, jež má provozní povahu, popřípadě věc při této činnosti použitá [písm. a)], nebo vyvolávajícím činitelem vzniku škody jsou fyzikální, chemické či biologické vlivy provozu na okolí [písm. b)]. Zákon definici provozní činnosti nepodává a její obsah je proto vykládán jako činnost související s předmětem činnosti (zpravidla podnikatelské, obchodní), kterou fyzická nebo právnická osoba vyvíjí ve formě tzv. provozu, tedy zpravidla opakovaně za použití určitých organizačních opatření, někdy s využitím různých technologií či postupů, včetně věcí, jimiž je místo činnosti (provozovna) vybaveno. Na rozdíl od škodlivých vlivů na okolí podle § 420a odst. 1 písm. b) obč. zák., kde zákon výslovně počítá s určitou mírou potenciálního nebezpečí, nemusí jít u odpovědnosti podle § 420a odst. 1 písm. a) obč. zák. o

zjevně škodlivé postupy či věci, jejich skrytá nebezpečnost se může projevit až v důsledku způsobu nakládání s nimi (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1117/2008, publikován pod C 9715 v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, dále též jen „Soubor“). Provozní činností je v tomto smyslu tedy i provoz prodejny, nakládání a manipulace s prodávanými předměty a s tím spojené organizační a technické činnosti. Patří-li k prodejní činnosti výběr zboží ze skladu, kam mají zákazníci přístup, má charakter věci použité při takové provozní činnosti i prodávaný sortiment, jestliže v důsledku způsobu svého uskladnění představuje riziko pro kupujícího.

Závěr soudů obou stupňů o provozní činnosti žalované, v jejímž důsledku došlo k újmě na zdraví, je tak správný. Naopak odkaz žalované na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1906/2004 není zcela přílehlavý. V tomto rozhodnutí byla řešena konkurence občanskoprávní a pracovněprávní odpovědnosti za škodu na zdraví, s tím, že odpovědnost podle ustanovení § 420a obč. zák. lze vyvozovat pouze tam, kde má provozní činnost vliv na své okolí, nikoli na subjekty, které jsou přímo její součástí. Vztaheno na projednávanou věc je zřejmé, že žalobce jakožto kupující stál mimo pracovněprávní vztahy žalované a představoval tak subjekt mimo provozní činnost, jež na něj přesto měla vliv.

Za škodu způsobenou provozní činností odpovídá poškozenému provozovatel takové činnosti, a to bez ohledu na zavinění (úmysl, nedbalost), je-li škoda v příčinné souvislosti s provozní činností; jde tedy o objektivní odpovědnost, která umožňuje širší a důslednější zabezpečení náhrady takové škody. Poškozený při uplatňování svého nároku nemusí dokazovat porušení konkrétní právní povinnosti na straně provozovatele, ale jen to, že škoda byla vyvolána zvláštní povahou provozní činnosti; žalovaný se zároveň odpovědnosti nemůže zprostit tím, že by dokázal, že škodu nezavinil. Přesto objektivní odpovědnost provozovatele není odpovědností absolutní, neboť ustanovení § 420a odst. 3 obč. zák. formuluje dva liberační důvody, jejichž prokázáním se může provozovatel částečně nebo úplně odpovědnosti zprostit (liberovat). Vedle škody způsobené neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu (tento důvod žalovaná netvrdila ani neprokazovala) je takovým liberačním důvodem okolnost, že škoda byla způsobena vlastním jednáním poškozeného. Jde rovněž o objektivně posuzované jednání bez ohledu na zavinění, kde je důležité pouze to, zda a nakolik toto jednání vedlo ke vzniku škody. Provozovateli nelze ukládat povinnost k náhradě škody vůbec či zčásti, jestliže si ji poškozený způsobil zcela nebo zčásti sám svým jednáním. Pokud je jednání poškozeného jedinou příčinou vzniklé škody, provozovatel činnosti se úplně zproští odpovědnosti a škodu v plném rozsahu ponese sám poškozený. Pokud je ale jeho jednání jen jednou z příčin škody a další příčina spočívá v provozní činnosti provozovatele, nese poškozený škodu jen poměrně a částečně za ni odpovídá i provozovatel (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2000, sp. zn. 25 Cdo 890/2000, nebo ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1479/2002, Soubor C 2153).

V projednávané věci ze skutkových zjištění soudů obou stupňů vyplývá (zjištěný skutkový stav nepodléhá podle § 241a odst. 1 o.s.ř. dovolacímu přezkumu), že žalobce chtěl z vlastní vůle (aniž k tomu byl vyzván) pomoci skladníkovi tím, že přidrží dřevotřískové desky větších rozměrů, neudržel je však a v důsledku pádu mu vznikla újma na zdraví. Je nepochybné, že žalovaná za vzniklou škodu odpovídá, zejména proto, že byla vyvolána její provozní činností a věcmi při ní použitými, nelze však zároveň odhlížet od skutečnosti, že to byla vlastní iniciativa žalobce, která jako rozhodující činitel navodila kolizní situaci a vedla k následnému úrazu. Závěr odvolacího soudu, že by k újmě na zdraví nedošlo, pokud by žalovaná svou provozní činnost neprováděla tímto způsobem, je tak neúplný. Není totiž pochyb o tom, že pokud by dovolatel vzhledem k daným okolnostem nepřecenil vlastní síly a vyhledání odpovídajícího sortimentu ponechal na kvalifikovaném pracovníkovi, ani tehdy by ke vzniku škody nedošlo. Není proto správný závěr odvolacího soudu, že se neuplatní liberační důvod. Okolnost, že pracovník žalované poškozenému neposkytl potřebná poučení v rámci vnitřního předpisu žalované a že mu umožnil se na výběru požadované desky aktivně podílet, pouze limituje,

resp. zmenšuje rozsah liberačního důvodu podle § 420a odst. 3 obč. zák. Označil-li ovšem odvolací soud námitky žalované ohledně její případné liberace prostřednictvím objektivně posuzovaného jednání žalobce za irelevantní, věc nesprávně právně posoudil a odchýlil se od uvedené ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

Z těchto důvodů shledal Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu nesprávným, proto jej zrušil (§ 243e odst. 1 o.s.ř.); protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí, a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o.s.ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)